

A15) ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΕΛΣΙΝΚΙ

Στις 10 και 11 Δεκεμβρίου 1999 συνήλθε στο Ελσίνκι της Φινλανδίας το ΕΣ το οποίο είναι γνωστό στους Έλληνες από την απόφαση της ένταξης στην ΕΕ της Κύπρου ανεξάρτητα της επίλυσης του πολιτικού προβλήματος της νήσου και της παραπομπής των συνοριακών διαφορών Ελλάδος - Τουρκίας στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης το αργότερο μέχρι τα τέλη του 2004. Το ΕΣ του Ελσίνκι ενέκρινε το διάγγελμα για τη νέα χιλιετία που τονίζει τα επιτεύγματα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, τους άξονες βάσης που είναι η δημοκρατία, το κράτος δικαίου, η ελευθερία, η ανοχή, η ισότητα και η πολιτιστική πολυμορφία και τους στόχους για το μέλλον οι κυριότεροι από τους οποίους είναι η ευημερία των πολιτών και η καταπολέμηση της ανεργίας, η προστασία του περιβάλλοντος, η πρόληψη των συγκρούσεων και η εξασφάλιση της ειρήνης.

Το ΕΣ ασχολήθηκε, επίσης, με τη διαδικασία της διεύρυνσης, με την πρόοδο της Διακυβερνητικής Διάσκεψης, με την ΚΕΠΑΑ, με την απασχόληση και τις κατευθυντήριες γραμμές για τη μεταρρύθμιση ώστε το Συμβούλιο να καταστεί πιο αποτελεσματικό.

A15α. Η διεύρυνση της ΕΕ, η Κύπρος και η Τουρκία

Τα 13 υποψήφια κράτη συμμετέχουν στη διαδικασία προσχώρησης με ίσους όρους. Πρέπει να σέβονται την αρχή της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών σύμφωνα με το Χάρτη του ΟΗΕ και να καταβάλουν κάθε προσπάθεια για την επίλυση κάθε εκκρεμούς συνοριακής διαφοράς. Διαφορετικά, οφείλουν να φέρουν τη διαφορά ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος. Το αργότερο στα τέλη του 2004, το ΕΣ θα επανεξετάσει την κατάσταση ως προς κάθε εκκρεμή διαφορά, ιδίως όσον αφορά τις επιπτώσεις στην ενταξιακή διαδικασία προκειμένου να προαγάγει την επίλυσή τους μέσω του Διεθνούς Δικαστηρίου. Επί πλέον, το ΕΣ υπενθυμίζει ότι η τήρηση των πολιτικών κριτηρίων της Κοπεγχάγης αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη διαπραγματεύσεων προσχώρησης. Η ανωτέρω διατύπωση εκτιμάται ότι είναι το ένα από τα δύο ευνοϊκά σημεία για τα Ελληνικά συμφέροντα. Αφορά τις παράνομες διεκδικήσεις της Τουρκίας έναντι της Ελλάδος ενώ η χώρα μας αναγνωρίζει ότι η μόνη εκκρεμότητα που υπάρχει είναι η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας. Σε περίπτωση μη υπαναχώρησης της Τουρκίας από διεκδικήσεις της που αντιβαίνουν στο διεθνές δίκαιο και τις διεθνείς συμβάσεις η οδός προς το Διεθνές Δικαστήριο είναι υποχρεωτική άλλως η Τουρκία δεν μπορεί να εισέλθει στην ΕΕ.

Το δεύτερο ευνοϊκό σημείο που πέτυχε η ελληνική διπλωματία αφορά την ένταξη της Κύπρου που ανήκει στο πρώτο κύμα των έξι κρατών της διεύρυνσης. Το ΕΣ τονίζει ότι η πολιτική επίλυση του προβλήματος θα διευκόλυνε την προσχώρηση της Κύπρου στην ΕΕ. Εάν όμως μέχρι την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων δεν έχει επιτευχθεί λύση η απόφαση του ΕΣ όσον αφορά την προσχώρηση θα ληφθεί χωρίς το ανωτέρω να αποτελεί προϋπόθεση. Όσον αφορά την προσχώρηση της Τουρκίας αυτή θα κριθεί με τα ίδια κριτήρια που ισχύουν και για τα λοιπά υποψήφια κράτη με έμφαση στα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης ιδίως όσον αφορά το θέμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη μη συμμετοχή του στρατού σε πολιτικές διαδικασίες και το σεβασμό του διεθνούς δικαίου.

A15β. Η Διακυβερνητική διάσκεψη

Η διάσκεψη για τη θεσμική μεταρρύθμιση της ΕΕ πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2000. Θα εξετάσει το μέγεθος και τη σύνθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ενόψει μάλιστα της διεύρυνσης, τη στάθμιση των ψήφων στο Συμβούλιο και την ενδεχόμενη επέκταση της λήψης αποφάσεων με ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο, καθώς και άλλες αναγκαίες τροποποιήσεις των Συνθηκών που ανακύπτουν ως προς τα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Η διάσκεψη τελεί υπό τη γενική πολιτική ευθύνη των υπουργών που μετέχουν στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων. Οι προπαρασκευαστικές εργασίες διεξάγονται από Ομάδα συγκροτούμενη από ένα αντιπρόσωπο της κυβέρνησης κάθε κράτους μέλους. Η Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου παρέχει υπηρεσίες γραμματείας ενώ το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμμετέχει και συνεργάζεται σε πολιτικό και προπαρασκευαστικό επίπεδο.

A15γ. Οικονομική πολιτική και απασχόληση

Οι Γενικοί Προσανατολισμοί Οικονομικής Πολιτικής παρέχουν πλαίσιο καθορισμού συνολικών στόχων και κατευθύνσεων πολιτικής. Η συνέργεια μεταξύ των Προσανατολισμών αυτών, των Κατευθυντηρίων Γραμμών για την Απασχόληση και της παρακολούθησης της διαρθρωτικής μεταρρύθμισης πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω υπό την πολιτική καθοδήγηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Ήδη οι συνθήκες επενδύσεων είναι ευνοϊκές, τα δημόσια οικονομικά έχουν βελτιωθεί, η αύξηση του ΑΕΠ μπορεί να ξεπεράσει το 3% το 2000 και η ανεργία συνεχώς μειώνεται. Η ευνοϊκή αυτή συγκυρία συμπίπτει με την εισαγωγή του ευρώ και τις προσπάθειες για συντονισμό της οικονομικής πολιτικής. Απαιτείται πολιτική συμφωνία για φορολογική μεταρρύθμιση και ενίσχυση του ρόλου της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής. Τα κράτη μέλη όταν προβαίνουν σε μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας στο πλαίσιο των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση οφείλουν να αποδίδουν ιδιαίτερη προσοχή στα συστήματα φορολογίας και κοινωνικών παροχών, στην απασχόληση στον τομέα των υπηρεσιών, στην οργάνωση της εργασίας, στη δια βίου μάθηση και στην παροχή ίσων ευκαιριών σε άνδρες και γυναίκες. Το Συμβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του για την ενσωμάτωση της περιβαλλοντολογικής διάστασης στους τομείς της γεωργίας, των μεταφορών και της ενέργειας.

A15δ. Ο ρόλος του Συμβουλίου, της EMA και του Γενικού Γραμματέα/Υπατου Εκπροσώπου

Η μεταρρύθμιση της λειτουργίας του Συμβουλίου αποτελεί σημαντικό στοιχείο της ευρύτερης διαδικασίας θεσμικής μεταρρύθμισης η οποία θα προετοιμάσει την ΕΕ για τη διεύρυνση. Για το λόγο αυτό οι κατωτέρω συστάσεις του ΕΣ του Ελσίνκι αποκτούν ιδιαίτερη σημασία:

1. Το Συμβούλιο πρέπει να παρακολουθεί όλες τις πολιτικές της ΕΕ. Είναι αναγκαία μία μοναδική συντονιστική αλυσίδα που ξεκινά από τα ίδια τα κράτη μέλη και εκτείνεται μέσω της Επιτροπής Μονίμων Αντιπροσώπων (EMA) και του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων (ΣΓΥ) έως το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Το ΕΣ πρέπει να παραμείνει ένα αποτελεσματικό φόρουμ για ηγετικό ρόλο στη διαμόρφωση πολιτικών. Πρωταρχικός στόχος τους είναι η παροχή της αναγκαίας ώθησης για την ανάπτυξη της ΕΕ και ο καθορισμός γενικών πολιτικών προσανατολισμών. Τα συμπεράσματα της Προεδρίας πρέπει να γίνουν πιο συνοπτικά και πάντως όχι πάνω από 15 σελίδες. Προκειμένου να ελαφρυνθεί ο φόρτος εργασίας της Προεδρίας πρέπει να αξιοποιηθούν στο έπακρο οι διάφοροι θεσμοί υποστήριξης όπως είναι η εισερχόμενη Προεδρία, η Τρόικα και η Γενική Γραμματεία. Το ΣΓΥ οφείλει να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά οριζόντια εσωτερικά θέματα συμπεριλαμβανομένου του συνολικού συντονισμού των πολιτικών και είναι υπεύθυνο για το γενικό συντονισμό των προπαρασκευαστικών εργασιών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.
2. Προκειμένου να αποκτήσουν μεγαλύτερη συνοχή και συνέπεια οι εργασίες του Συμβουλίου, ο αριθμός των συνθέσεων αυτού θα μειωθεί σε 15 κατ' ανώτατο όριο. Μόνο έκτακτα θα συγκαλούνται κοινές σύνοδοι διαφορετικών Συμβουλίων. Για να επιστευσθούν οι εργασίες κωδικοποίησης νομοθετικών κειμένων επιβάλλεται αυστηρή προθεσμία 30 ημερών για να υποβάλλουν οι αντιπροσωπείες τις παρατηρήσεις τους στο Συμβούλιο. Θα επιδιωχθεί νέα Διοργανική Συμφωνία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να συντηρηθούν οι προθεσμίες των διαδικασιών που αφορούν την κωδικοποίηση. Η εκάστοτε Προεδρία αναλαμβάνει πρωτοβουλία επαφών με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά τα στάδια της πρώτης και δεύτερης ανάγνωσης προκειμένου να ολοκληρώνεται η διαδικασία το συντομότερο δυνατόν. Οι άτυπες σύνοδοι των Υπουργών έχουν σκοπό να επιτρέψουν την όσο το δυνατόν πιο ελεύθερη ανταλλαγή απόψεων και δεν λαμβάνουν αποφάσεις. Κατά τη διάρκεια μιας Προεδρίας δεν μπορούν να συκληθούν πάνω από 5 άτυπες υπουργικές σύνοδοι.
3. Η Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων (EMA) είναι υπεύθυνη για την τελική προετοιμασία και παρουσίαση όλων των σημείων της ημερήσιας διάταξης στο Συμβούλιο, τη συγκέντρωση όλων των προπαρασκευαστικών εργασιών που αναλαμβάνονται από διάφορα κάθετα όργανα τόσο για πολυκλαδικούς όσο και για διαπυλωνικούς φακέλους. Οι προπαρασκευαστικές εργασίες της EMA σχετικά με νομοθετικό σημείο της ημερήσιας διάταξης του Συμβουλίου θα ολοκληρώνονται έως το τέλος της εβδομάδας πριν από την εβδομάδα που προηγείται του Συμβουλίου άλλως τα σημεία αυτά θα αφαιρούνται από την Η.Δ. εκτός αν λόγοι επείγοντος υπαγορεύουν διαφορετική ρύθμιση. Για τυχόν φακέλους των οποίων η προετοιμασία γίνεται σε άλλα φόρα, η EMA ελέγχει αν τηρούνται 1) οι αρχές της νομιμότητας, της επικουρικότητας, της αναλογικότητας και της αιτιολόγησης των πράξεων 2) οι εξουσίες των θεσμικών οργάνων της ΕΕ 3) οι δημοσιονομικές διατάξεις 4) οι κανόνες διαδικασίας, διαφάνειας και νομοτεχνικής ποιότητας και 5) η συνοχή με τα λοιπά μέτρα και πολιτικές της Ένωσης.
4. Η διάδοχη Προεδρία θα επικουρεί την τρέχουσα Προεδρία. Η επόμενη Προεδρία αντικαθιστά την τρέχουσα Προεδρία όπου και όποτε απαιτείται, ελαφρύνει το φόρτο της διοικητικής εργασίας της και εξασφαλίζει τη συνέχεια των εργασιών του Συμβουλίου.
5. Επτά μήνες πριν από την έναρξη κάθε Προεδρίας, ο μέλλων Πρόεδρος του Συμβουλίου γνωστοποιεί τις ημερομηνίες που προβλέπονται για όλες τις συνόδους του Συμβουλίου όπου είναι σαφές ότι θα πρέπει να αναληφθούν νομοθετικές εργασίες ή πρόκειται να ληφθούν επιχειρησιακές αποφάσεις πολιτικής. Στο τελικό πρόγραμμα της Προεδρίας μπορούν να προβλέπονται πρόσθετες σύνοδοι του Συμβουλίου, εφόσον δικαιολογούνται για επιχειρησιακούς λόγους. Το πρόγραμμα της Προεδρίας οριστικοποιείται το αργότερο μία εβδομάδα πριν από την έναρξη της Προεδρίας.
6. Οι συζητήσεις του Συμβουλίου και της EMA θα εστιάζονται κυρίως στη συζήτηση επιλογών ή λύσεων που προτείνονται στο έγγραφο της Προεδρίας ή της Γραμματείας. Καταργούνται οι πλήρεις "γύροι του τραπέζιου" και θα γίνονται μόνο έκτακτα και επί συγκεκριμένων θεμάτων με περιορισμό των παρεμβάσεων σε συγκεκριμένο χρόνο που ορίζει η Προεδρία. Όταν υπάρχει σοβαρή πιθανότητα να προταθεί συμβιβαστική λύση, η οποία θα υποβληθεί πάλι προς συζήτηση κατά τη διάρκεια της ίδιας ημέρας, η Προεδρία συγκαλεί ομάδα εργασίας στο περιθώριο των συνόδων του Συμβουλίου ή της EMA και η συμφωνηθείσα απόφαση διατυπώνεται παράλληλα με τη συνεδρίαση.
7. Ο ρόλος της Γενικής Γραμματείας είναι υποστηρικτικός και συμβουλευτικός του Συμβουλίου και της Προεδρίας. Βοηθά την Προεδρία στην παροχή "καλών υπηρεσιών" και στην αναζήτηση συμβιβαστικών λύσεων. Ο Γενικός Γραμματέας/Υπατος Εκπρόσωπος έχει πλήρη ευθύνη για τη διαχείριση του προϋπολογισμού του Συμβουλίου, επανεξετάζει τις μεθόδους εργασίας του Συμβουλίου και της Γενικής Γραμματείας με σκοπό τη βελτίωση της αποδοτικότητας με την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση της νέας τεχνολογίας και έχει την πλήρη ευθύνη της εκτίμησης των κριτικών αναγκών του Συμβουλίου. Για τις συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, κάθε αντιπροσωπία διαθέτει δύο το πολύ θέσεις στο τραπέζι. Για τις συνεδριάσεις των προπαρασκευαστικών οργάνων κάθε αντιπροσωπεία διαθέτει μία θέση εκτός αν προβλέπεται ρητά αντίθετη ρύθμιση.

Α15ε. Ενίσχυση της κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής για την ασφάλεια και την άμυνα (ΚΕΠΑΑ) και της μη στρατιωτικής διαχείρισης κρίσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Το ΕΣ του Ελσίνκι ανταποκρινόμενο στην εντολή του ΕΣ της Κολωνίας να ενισχυθεί η ΚΕΠΑΑ παρουσίασε σχετική έκθεση τα κύρια σημεία της οποίας είναι τα εξής:

α) Το ΝΑΤΟ παραμένει το θεμέλιο της συλλογικής άμυνας των μελών του και θα εξακολουθήσει να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαχείριση κρίσεων. Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να συνεισφέρει στη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια σύμφωνα με τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ. Η Ένωση αναγνωρίζει την πρωταρχική ευθύνη του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Η ΕΕ εφαρμόζοντας τις αρχές και τους στόχους του Χάρτη του ΟΑΣΕ για την Ευρωπαϊκή Ασφάλεια θα συνεργάζεται με τον ΟΗΕ, το Συμβούλιο της Ευρώπης και άλλους διεθνείς οργανισμούς για την προαγωγή της σταθερότητας, την έγκαιρη προειδοποίηση, την πρόληψη των συγκρούσεων, τη διαχείριση κρίσεων και την ανασυγκρότηση μετά τις συγκρούσεις.

β) Η ΕΕ έχει αυτόνομη ικανότητα να λαμβάνει αποφάσεις και, όπου δεν ενέχεται το ΝΑΤΟ ως σύνολο, να δρομολογεί και στη συνέχεια να διεξάγει στρατιωτικές επιχειρήσεις υπό την ηγεσία της ΕΕ υποστηρίζοντας την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ).

γ) Ένα αποτελεσματικότερο στρατιωτικό δυναμικό θα αναπτυχθεί με βάση το υφιστάμενο εθνικό, διμερώς διεθνικό και πολυεθνικό δυναμικό, το οποίο θα συγκεντρώνεται για επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων υπό την ηγεσία της ΕΕ, οι οποίες διεξάγονται με ή χωρίς την προσφυγή στα μέσα και το δυναμικό του ΝΑΤΟ.

Μέχρι το 2003, μέσω της εθελοντικής συνεργασίας, θα μπορούν να αναπτυχθούν ταχέως και, στη συνέχεια, να διατηρούν δυνάμεις ικανές να εκτελούν το πλήρες φάσμα των καθηκόντων των ανθρωπιστικών αποστολών Πέτερσπεργκ μέχρι επιπέδου σώματος στρατού και συγκεκριμένα μέχρι 15 ταξιαρχιών ή 50.000 - 60.000 ατόμων. Οι δυνάμεις αυτές της ΕΕ θα είναι στρατιωτικά αυτόνομες και θα διαθέτουν το απαιτούμενο δυναμικό διοίκησης, ελέγχου και συλλογής πληροφοριών, επιμελητεία, άλλες υπηρεσίες υποστήριξης και επί πλέον ανάλογα με την υποστήριξη αεροπορικά και ναυτικά στοιχεία. Τα κράτη μέλη πρέπει να αναπτύσσουν πλήρως τις δυνάμεις τους εντός 60 ημερών και να διατηρούν την ανάπτυξη αυτή επί ένα τουλάχιστον έτος. Προς τούτο, απαιτείται μία πρόσθετη εφεδρεία δυνάμεων προς αντικατάσταση των αρχικών δυνάμεων.

δ) Στο πλαίσιο του Συμβουλίου θα συσταθούν τα εξής μόνιμα πολιτικά και στρατιωτικά όργανα:

- Μία μόνιμη Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας (ΕΠΑ) στις Βρυξέλλες. Απαρτίζεται από εθνικούς αντιπροσώπους ανωτάτου επιπέδου ή επιπέδου πρέσβων. Η ΕΠΑ θα ασχολείται με όλες τις πτυχές της ΚΕΠΠΑ, συμπεριλαμβανομένης της ΚΕΠΑΑ. Σε περίπτωση στρατιωτικής επιχείρησης για τη διαχείριση κρίσης θα ασκεί, υπό την εποπτεία του Συμβουλίου, τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική διεύθυνση της επιχείρησης. Η ΕΠΑ υποβάλλει κατευθυντήριες γραμμές στη Στρατιωτική Επιτροπή.
- Η Στρατιωτική Επιτροπή (ΣΕΠ) θα απαρτίζεται από τους Αρχηγούς των Γενικών Επιτελείων εκπροσωπούμενους από τους στρατιωτικούς αντιπροσώπους τους. Η ΣΕΠ συνεδριάζει σε επίπεδο Αρχηγών Γενικών Επιτελείων όπως και όταν απαιτείται. Παρέχει στρατιωτικές συμβουλές και υποβάλλει συστάσεις στην ΕΠΑ και δίνει στρατιωτικές κατευθύνσεις στο Στρατιωτικό Επιτελείο. Ο Πρόεδρος της ΣΕΠ συμμετέχει σε συνόδους του Συμβουλίου όταν πρόκειται να ληφθούν αποφάσεις με αμυντικές επιπτώσεις.
- Το Στρατιωτικό Επιτελείο (ΣΕο) εντός των δομών του Συμβουλίου παρέχει στρατιωτικές γνώσεις και υποστήριξη προς την ΚΕΠΑΑ με στόχο τη διεξαγωγή επιχειρήσεων για τη στρατιωτική διαχείριση κρίσεων υπό την ηγεσία της ΕΕ.

Σαν προσωρινό μέτρο συστήνονται από τον Μάρτιο του 2000 τα εξής όργανα στο πλαίσιο του Συμβουλίου:

- Μια προσωρινή μόνιμη επιτροπή πολιτικής και ασφάλειας σε επίπεδο ανωτάτων υπαλλήλων ή πρέσβων με καθήκον την προώθηση, υπό την καθοδήγηση της Πολιτικής Επιτροπής, των μέτρων συνέχειας του ΕΣ του Ελσίνκι εκπονώντας συστάσεις για τη μελλοντική λειτουργία της ΚΕΠΑΑ και την τρέχουσα διαχείριση των θεμάτων ΚΕΠΠΑ σε στενή επαφή με τον Γενικό Γραμματέα/Υπατο Εκπρόσωπο (ΓΓ/ΥΕ)
- Ένα προσωρινό όργανο στρατιωτικών εκπροσώπων των Αρχηγών των Γενικών Επιτελείων των κρατών μελών το οποίο θα παρέχει στρατιωτικές γνώμες στην προσωρινή επιτροπή πολιτικής και ασφάλειας.
- Η Γραμματεία του Συμβουλίου ενισχύεται με στρατιωτικούς εμπειρογνώμονες, αποσπασμένους από τα κράτη μέλη, που θα επικουρούν τις εργασίες για την ΚΕΠΑΑ και θα αποτελέσουν τον πυρήνα του μελλοντικού Στρατιωτικού Επιτελείου.

ε) Όταν το Συμβούλιο αποφασίσει τη διεξαγωγή επιχείρησης, τα εξωκοινοτικά ευρωπαϊκά μέλη του ΝΑΤΟ θα συμμετέχουν εφόσον το επιθυμούν, εάν η επιχείρηση απαιτεί προσφυγή σε νατοϊκά μέσα και δυναμικό. Θα προσκαλούνται, επίσης, να συμμετάσχουν εάν η ΕΕ δεν χρησιμοποιεί νατοϊκά μέσα. Η Ένωση θα εξασφαλίσει τον αναγκαίο διάλογο και συνεργασία με το ΝΑΤΟ και τα εξωκοινοτικά μέλη του, με άλλες υποψήφιες για προσχώρηση στην ΕΕ χώρες καθώς και με άλλους μελλοντικούς εταίρους στη διαχείριση κρίσεων υπό την ηγεσία της ΕΕ. Η Ρωσία,

η Ουκρανία και άλλα ευρωπαϊκά κράτη που διεξάγουν πολιτικό διάλογο με την ΕΕ μπορούν να προσκαλούνται να συμμετάσχουν σε επιχειρήσεις υπό την ηγεσία της ΕΕ. Όλα τα εξωκοινοτικά κράτη που συμμετέχουν σε στρατιωτικές επιχειρήσεις της ΕΕ έχουν ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τα συμμετέχοντα κράτη μέλη της ΕΕ.

ζ) Η Ένωση πρέπει να αναπτύξει μηχανισμό για τη μη στρατιωτική διαχείριση κρίσεων. Ο συντονιστικός αυτός μηχανισμός θα είναι διαπυλωνικής υφής και θα παρέχει εξειδικευμένες συμβουλές για την υποστήριξη της διαχείρισης κρίσεων. Η εμπειρία δείχνει ότι υπάρχουν αξιόλογα μέσα όπως η μη στρατιωτική αστυνομία, η ανθρωπιστική βοήθεια, η αποκατάσταση των διοικητικών δομών και της νομιμότητας, η αναζήτηση και η διάσωση, η παρακολούθηση εκλογών και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οι μηχανισμοί ανασυγκρότησης στη μετασυγκρουσιακή περίοδο. Πρέπει να γίνουν μελέτες για να καταγραφούν οι ανάγκες τέτοιων αποστολών όπως π.χ. η ικανότητα ανάπτυξης συνδυασμένης δύναμης ερευνών και διάσωσης μέχρι 200 ατόμων εντός 24ώρου, ανάπτυξης σώματος πολιτικής αστυνομίας ή παρατηρητών. Πρέπει να συσταθούν μηχανισμοί ταχείας χρηματοδότησης όπως το Ταμείο Ταχείας Αντίδρασης, που έχει προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

A15ζ. Κριτική των αποφάσεων του ΕΣ του Ελσίνκι

Το ΕΣ του Ελσίνκι μπορεί να μην έλυσε ουσιώδη προβλήματα, δρομολόγησε όμως την επίλυσή τους συνεισφέροντας σε πολλούς τομείς. Επέμεινε όπως μέσα στο 2000 περατωθεί η Διακυβερνητική Διάσκεψη ώστε να αντιμετωπισθούν τα θεσμικά προβλήματα που άφησε ανεπίλυτα η Συνθήκη του Άμστερνταμ. Κατέθεσε συστάσεις για την υπέρβαση των γραφειοκρατικών μηχανισμών και την αποδοτικότερη λειτουργία του Συμβουλίου και των άλλων οργάνων της ΕΕ. Τόνισε ότι η συνέργεια μεταξύ των γενικών προσανατολισμών οικονομικής πολιτικής, των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των διαρθρωτικών πολιτικών είναι αναγκαία για να αντιμετωπισθούν τα μεγάλα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα με έμφαση αυτό της απασχόλησης. Η έκθεση προόδου της κοινής πολιτικής για την ασφάλεια και την άμυνα περιέχει συγκεκριμένες προτάσεις και ουσιαστικά αποτελεί το πρώτο βήμα για την επίτευξη του στόχου της αυτοτελούς αντιμετώπισης κρίσεων με στρατιωτικά και μη μέσα. Ο περιθωριακός και συμπληρωματικός μέχρι τώρα ρόλος της ΕΕ ή η ανυπαρξία αυτής στη διαχείριση κρίσεων έχει συμβάλει στην αφύπνιση των συνειδήσεων και στην ενίσχυση της ορθής άποψης ότι η ΕΕ πρέπει να διαδραματίσει πρωτεύοντα ρόλο στη διεθνή σκηνή αναπτύσσοντας ενιαία πολιτική ασφάλειας και άμυνας. Τέλος, όπως ήδη αναφέρθηκε, το ΕΣ του Ελσίνκι μπορεί να χαρακτήρισε την Τουρκία χώρα υποψήφια για ένταξη στην ΕΕ και χώρα η οποία μπορεί να ενταχθεί στην προενταξιακή διαδικασία αλλά μετά από πίεση της ελληνικής κυβέρνησης δέχτηκε: α) οι τυχόν συνοριακές διαφορές τις οποίες προβάλλει η Τουρκία επιλυθούν μέχρι το 2004 με προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, πράγμα το οποίο αρνείτο με πείσμα μέχρι τώρα η Τουρκία β) ανεξάρτητα από την επίλυση του Κυπριακού προβλήματος θα προχωρήσει η ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ. Οι κατευθύνσεις του ΕΣ του Ελσίνκι είναι πράγματι ορθές και πρωτοποριακές. Από την πράξη όμως θα κριθεί εάν υπάρχει η βούληση να εφαρμοσθούν.